

Punkt 4.

Godkendelse af ændring af beslutning om at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og driver et kommende farvesepareringsanlæg

2017-014198

Miljø- og Energiforvaltningen indstiller, at Aalborg Byråd godkender,

at beslutningen om, at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og driver et kommende farvesepareringsanlæg ændres, så I/S Reno-Nord i stedet iværksætter et udbud med det formål, at anlægget ejes, etableres og driftes af en privat aktør.

Under forudsætning af godkendelse af ovenstående

Miljø- og Energiforvaltningen indstiller, at Aalborg Byråd godkender

- udkast til Aftale om kompetence overførsel vedrørende etablering af optisk sorteringsanlæg, samt
- nyt bilag 3.2.10 i henhold til punkt 3.7 i I/S Reno-Nords vedtægter.

Beslutning:

Udsat, idet der søges en politisk afklaring af, om kommunerne i den kommende lovgivning kan eje og drive et farvesepareringsanlæg. Miljø- og Energiudvalget er opmærksom på at en udsættelse kan medføre at tidsfristen 1. januar 2024 ikke kan overholdes.

Sagen tages senest op til fornyet behandling på Miljø- og Energiudvalgets møde i december 2021.

Daniel Borup og Lars Peter Frisk kan ikke støtte beslutningen, idet de ønsker at følge Miljø- og Energiforvaltningen indstilling.

Sagsbeskrivelse

Byrådet har den 8. februar 2021 (Punkt 16) behandlet ejerskabsmodel for farveseparering af mad- og restaffald indsamlet i samme beholder i hhv. grønne og sorte poser. På mødet blev det besluttet at fastholde, at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og drifter et kommende farvesepareringsanlæg og dermed, at I/S Reno-Nord igangsætter udbuds- og projekteringsprocessen som planlagt. Denne beslutning blev taget på baggrund af en anmodning fra I/S Reno-Nord, som opfølgning på Aalborg Kommune beslutning om at § 60-overføre opgaven med planlægning, etablering og drift af et farvesepareringsanlæg (15. juni 2020, punkt 2). Byrådsbehandlingerne er godkendt under forudsætning af, at farveseparering i det kommende lovgrundlag fortsat kunne være en kommunal aktivitet.

Den 30. juni 2021 holdt Aalborg Kommune/I/S Reno-Nord virtuelt møde med Energistyrelsen. Årsagen til mødet var, at Aalborg Kommune/I/S Reno-Nord ikke har modtaget svar på henvendelsen til Klima- Energi- og Forsyningsministeren sendt 21. januar 2021, hvor ministeren blev bedt om at tilkendegive, hvis han ikke var enig i opfattelsen af at optisk sortering var en del af indsamlingen og dermed omfattet af kommunale aktiviteter. Brevet blev skrevet som opfølgning på virtuelt møde med Energistyrelsen 21. oktober 2020 og Energistyrelsens brev til Aalborg Kommune/I/S Reno-Nord 6. november 2020.

Samtidig har Energistyrelsen 4. juni 2021 meddelte, at lovforslaget om genanvendeligt affald er udskudt, og først forventes vedtaget i 2022 (forventeligt inden Folketinget går på sommerferie) med efterfølgende ikrafttræden, hvilket har betydning i forhold til det udbud af det optiske sorteringsanlæg, som pt er ved at blive udarbejdet. Som opfølgning på mødet har Energistyrelsen sendt en mail, der er medsendt som bilag.

Det er problematisk for overholdelse af tidsplanen, at lovgrundlaget igen bliver forsinket, da forudsætningerne for udbud, ejerskab, etablering mm. ikke er kendte. Der er derfor risiko for, at et farvesepareringsanlæg ikke kan være opført inden tidsfristen 2024.

Der har været diskussion af, om et nyt optisk sorteringsanlæg vil være omfattet af den fem-årige overgangsperiode i Klimaplanen. Til dette svarer Energistyrelsen:

"Af aftalen fremgår det, at det alene er kommunale anlæg, der er etableret eller har foretaget væsentlige irreversible investeringer i etablering af nye anlæg på tidspunktet for indgåelse af den politiske aftale, der vil have mulighed for at fortsætte i en overgangsordning."

Spørgsmålet er, hvad der vil blive forstået ved "irreversible investeringer". Aalborg Kommune har haft udgifter til rapportering og forprojektering, og har investeret store summer i et koncept med nedgravede containere, hvor madaffald og restaffald indsamles sammen, og efterfølgende optisk sortering er en forudsætning. Hertil skriver Energistyrelsen:

"Jeg kan oplyse, at vi på nuværende tidspunkt arbejder på en model, hvorefter den irreversible investering skal vedrøre den fysiske etablering af anlægget. Denne model vil indebære, at det ikke vil være tilstrækkeligt, at der er foretaget en irreversibel investering i andre anlæg m.v. end behandlingsanlægget, f.eks. nedgravede beholdere, selv om disse har sammenhæng med et planlagt behandlingsanlæg."

I Klimaafspraken lægges der op til, at kommunerne ikke fremadrettet må eje sorteringsanlæg (optisk sortering er ikke nævnt i aftalen). I svaret fra Energistyrelsen skærpes denne tolkning:

"Vores umiddelbare vurdering er dog, at det ikke vil være i tråd med ånden i aftalen, hvis kommunerne fremover kan eje større automatiserede anlæg. På nuværende tidspunkt arbejder vi derfor på en løsning, hvorefter kommunerne fremover ikke må eje automatiserede anlæg til bl.a. indledende sortering af affald, herunder optisk posesortering. Den løsning vi arbejder på nu, medfører derfor, at anlæg til optisk posesortering derfor ikke være omfattet af den overgangsperiode, som er fastlagt i Klimaplanen, og hvis det ender med dette, vil det derfor heller ikke være relevant at se på, om der er foretaget væsentlige irreversible investeringer inden indgåelsen af den politiske aftale den 16. juni 2020."

Svaret fra Energistyrelsen skaber en del usikkerhed og det faktum, at lovgivningen på området igen udskydes betyder, at det skal vurderes om ejerskabet i forhold til etablering af et optisk sorteringsanlæg bør genovervejes/revurderes.

Det skal pointeres, at svaret fra Energistyrelsen udelukkende er et administrativt svar, og at den endelige afklaring af de forskellige spørgsmål vil være en politisk beslutning.

Den seneste politiske beslutning i Aalborg Kommune er, at Aalborg Byråd den 21. juni 2021 (punkt 18) godkendte, at opgaven med etablering af optisk sorteringsanlæg blev §60 overført til I/S Reno-Nord. Det blev besluttet på baggrund af en beslutning i byrådet den 8. februar 2021, punkt 16, hvor det blev besluttet "at fastholde, at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og drifter et kommende farvesepareringsanlæg, og dermed at I/S Reno-Nord igangsætter udbuds- og projekteringsprocessen som planlagt". Beslutningen blev taget ud fra en forventning om, at Energistyrelsen overholdt den udmeldte tidsplan, så loven skulle sendes i høring ultimo maj 2021 og træde i kraft primo 2022.¹

Når vedtagelsen af den nationale lovgivning udskydes, betyder det, at tidsplanen for udbud, etablering og idriftsætning af et nyt farvesepareringsanlæg ligeledes forskydes, og der er risiko for, at anlægget ikke kan stå klar til 1. januar 2024 (EU's tidsfrist).

Farvesepareringsanlægget vil være en del af Nordjyllands Ressourcepark – der er et fælles projekt mellem I/S Reno Nord og Aalborg Kommune om at etablere en ressourcepark med fokus på mere genbrug, genanvendelse, grøn omstilling og cirkulær økonomi i partnerskaber med andre interessenter.

Med de nye oplysninger fra Energistyrelsen ser Styregruppen for farvesepareringsanlægget² fire muligheder, som skitseret nedenfor:

1. *Beslutningen, om at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og drifter et kommende farvesepareringsanlæg, og dermed at I/S Reno-Nord igangsætter udbuds- og projekteringsprocessen som planlagt, fastholdes.*

Dette vil kræve at nationalpolitikkerne skal påvirkes, så den kommende lovgivning kommer til at indeholde mulighed for kommunalt ejerskab.

Det medfører en risiko for, at hele projektet forsinkes og ikke er klar til 1. januar 2024, bl.a. fordi, der nu først kan forventes en lovgivning på området i 2022 (og ikke som ventet pr 1. januar 2022).

Der vil være brugt økonomi på udbud og projektering, som kan være spildt, hvis kommunerne ikke må eje anlægget, når den endelige lovgivning vedtages.

Konsekvens:

Udgiften til rådgiver til projektering og udbudsmateriale er i størrelsesordenen 1,5 mio. kr. for maskindelen og 3 mio. kr. til bygningsdelen. Store dele af udbudsmaterialet vil kunne bruges efterfølgende, hvis der bliver krav om udbud af opgaven. Hvor meget og hvor stor ekstraudgiften bliver afhænger af, hvordan det vælges at udbyde opgaven.

Hvis I/S Reno-Nord fortsat må eje anlægget, når ny lovgivning er trådt i kraft, vil projektet blive forsinket med den periode der går fra 1. januar 2022 (hvor lovgivningen skulle have trådt i kraft og udbuddet være sendt ud) til den nye dato for ikrafttrædelse, som pt er ukendt.

Hvis I/S Reno-Nord *ikke* må eje anlægget, når ny lovgivning er trådt i kraft, vil det betyde en forsinkelse på 3-4 måneder plus den periode der går fra 1. januar 2022 (hvor lovgivningen skulle have trådt i kraft og udbuddet være sendt ud) til den nye dato for ikrafttrædelse, som pt er ukendt.

2. *I/S Reno-Nord og Aalborg Kommune anerkender, at det ikke kan lade sig gøre at komme i mål med kommunalt ejerskab, som ønsket.*

Parterne gør som Energistyrelsen lægger op til og udbyder anlægget. I/S Reno-Nord sikrer at

¹ I sagsfremstillingen fra 8. februar 2021 var der som et andet alternativ til den valgte løsning beskrevet et scenarium, hvor der blev lavet to parallelle sæt udbudsmateriale, vurderingen var, at det ville give en ekstraudgift i størrelsesordenen 500.000 kr. Dette scenarium blev fravalgt.

² I Styregruppen for farveseparering sidder for I/S Reno-Nord: Thomas Lyngholm og Tobias Quistorff Sidén og for Aalborg Kommune: Jane Stampe og Dorte Ladefoged.

anlægget etableres på I/S Reno-Nords arealer ved Energianlægget, og udbyder opgaven med at etablere bygning og anlæg samt driften af dette. Dette vil kræve en ny §60-overførsel.

Løsningen, hvor opgaven udbydes, kan medføre en forsinkelse, da meget af det arbejde, der ville have ligget i udbudsfasen, nu flyttes til byder på opgaven.

Hvis det viser sig, at markedet ikke er klar til at byde på opgaven, kan denne mulighed i Klimaloven *muligvis* benyttes: " Der kan dog gives dispensation fra forbuddet mod at investere eller reinvestere i kommunale anlæg for enkelte fraktioner, såfremt det viser sig, at der efter en udbudsrunde og en efterfølgende markedsdialog med potentielle bydere om justeringer af udbudsvilkår og udbudte fraktioner, ikke er private bydere på håndteringen af de enkelte fraktioner". Det vil dog medføre en forsinkelse af projektet, som ikke vil stå klar til 2024, ligesom det vil medføre en ny politisk beslutning i Aalborg Kommune.

Konsekvens:

Tidsplanen kan sandsynligvis overholdes, så der kan indsamles madaffald fra 2024, under forudsætning af, at der er bydere på opgaven. Det vil kræve en ny §60 overførsel, da det, der er godkendt, er, at I/S Reno-Nord selv etablerer og driver anlægget. Den godkendte aftale skal derfor aflyses, og erstattes med det forslag til opgaveoverførsel, der er vedlagt denne indstilling. Desuden vil der være en række administrative omkostninger både i forhold til kontraktopfølgning, tilsyn med byder/operatør, snitfladen mht. afsætning mm.

Desuden må det forventes at blive en dyrere løsning, dels fordi det ikke vil være en hvile-i-sig-selv-løsning og byder må forventes at ville tjene på opgaven, og dels fordi anlægget skal afskrives over en relativ kort periode og gevinsten efter afskrivningsperioden må forventes at tilfalde ejer af anlægget og ikke Aalborg Kommune. Anlægget vil være det eneste af sin art i Danmark, og konkurrence er begrænset.

Aalborg Byråds behandling den 15. juni 2020, punkt 2 skete på baggrund af et notat, der indeholdt en vurdering af indsamling af mad- og restaffald ved hhv. farveseparering (mad- og restaffald afleveres i samme beholder i hhv. grønne og sorte poser) og kildesortering (mad- og restaffald afleveres i to forskellige beholdere/opdelte containere i hhv. grønne og sorte poser). Økonomien i de to scenarier var stort set ens, dog var de årlige driftsudgifter ved farveseparering 4-7% lavere end ved kildesortering. Jf. ovenfor er der risiko for, at prisen for farveseparering øges ved udbud af opgaven til privat aktør, hvorved den årlige driftsudgift stiger.

3. *Aalborg Kommune vælger selv at løse opgaven*

I/S Reno-Nord inddrages ikke i opgaven, og Aalborg Kommune udbyder selv opgaven på markedsvilkår og indbygger krav om nærhed til energianlæg (skal undersøges nærmere i forhold til lovgivning). Dette krav vil evt. kunne forsinke processen afhængig af om byder har adgang til areal eller ej.

Konsekvens:

Den gældende §60-aftale skal annulleres, og Aalborg Kommune skal selv afsætte ressourcer til opgaven.

Der er en risiko for, at nærhedskriterier ikke kan anerkendes, og at affaldet bliver transporteret til et udenlandsk eller fjerntliggende anlæg, og dermed at I/S Reno-Nord mister behandlingsopgaven for omkring 50.000 tons forbrændingseget restaffald, hvilket er en betydelig del af I/S Reno-Nord affaldsgrundlag. Mængden udgør ca. en fjerdedel af affaldsgrundlaget, og en reduktion i den størrelsesorden vil få en betydelig negativ økonomisk konsekvens for anlægget.

4. *Vi stopper op nu, og afventer at lovgivningen er klar*

Hvis det vælges, at sætte projektet på standby frem til den nationale lovgivning er på plads vil det bevirke, at projektet udsættes i ca. 12 måneder, og sandsynligvis først kan implementeres 2025. EUs krav om sortering af madaffald overholdes således ikke, hvilket skyldes, at den danske

nationale lovgivning ikke er på plads i tide til, at Aalborg Kommune kender betingelserne for ejerskab af farvesepareringsanlægget, og derfor ikke har forudsætningerne for at udbyde.

Konsekvens:

Rammevilkårene vil være kendte, men Aalborg Kommune vil ikke kunne efterleve hverken nationale eller internationale krav om genanvendelse af madaffald til tiden, da udbud af anlæg først vil kunne påbegyndes, når lovgivningen er kendt.

Miljø- og Energiforvaltningen anbefaler, at det vælges at arbejde videre med alternativ 2, hvor I/S Reno-Nord laver et udbud af farvesepareringsanlægget med det formål, at anlægget ejes, etableres og driftes af en privat aktør på I/S Reno-Nords areal ved Energianlægget. Hermed efterleves Energistyrelsens tolkning af Klimaaftalen. Opgaven vil kunne igangsættes snarest, og der vil ikke være yderligere forsinkelse på grund af usikkerhed om tolkning af Klimaaftalen og ny lovgivning.

Juridiske forhold

På byrådsmødet den 21. juni 2021 (punkt 18) godkendte byrådet udkast til "Aftale om kompetenceoverførsel vedrørende etablering af optisk sorteringsanlæg", samt nyt bilag i I/S Reno-Nords vedtægter. I sagsbeskrivelsen til dette punkt er usikkerheden i forhold til lovgivningen og tolkningen af Klimaaftalen beskrevet.

Hvis det besluttes at ændre den tidligere beslutning om, at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og driver et kommende farvesepareringsanlæg, så I/S Reno-Nord i stedet iværksætter et udbud med det formål, at anlægget ejes, etableres og driftes af en privat aktør på I/S Reno-Nords arealer ved Energianlægget, skal "Aftale om kompetenceoverførsel vedrørende etablering af optisk sorteringsanlæg", samt nyt bilag i I/S Reno-Nords vedtægter (godkendt af Aalborg Byråd 21. juni 2021, punkt 18) aflyses, og erstattes af en ny aftale og nyt bilag til vedtægterne, som er medsendt som bilag 2 og 3 til denne indstilling.

I henhold til I/S Reno-Nords vedtægter er en opgaveoverførsel omfattet af punkt 3.7. Det betyder, at der skal indgås en overførselsaftale mellem I/S Reno-Nord og Aalborg Kommune (og evt. andre interessentkommuner, der ønsker at tilføre affald til anlægget) for, at I/S Reno-Nord kan løse opgaven.

Aftalen om opgaveoverførsel skal efter godkendelse i byrådet og I/S Reno-Nords bestyrelse i henhold til kommunestyrelseslovens § 60 godkendes af de kommunale tilsynsmyndigheder (Ankestyrelsen).

Opsamling

Energistyrelsen har skriftligt over for I/S Reno-Nord og Aalborg Kommune meddelt, at "På nuværende tidspunkt arbejder vi derfor på en løsning, hvorefter kommunerne fremover ikke må eje automatiserede anlæg til bl.a. indledende sortering af affald, herunder optisk posesortering". Det skal understreges, at svaret fra Energistyrelsen udelukkende er et administrativt svar, og at den endelige afklaring af de forskellige spørgsmål vil kræve en politisk beslutning, der skal udmøntes i lov.

Aalborg Kommune har besluttet at §60-overføre opgaven med ejerskab, etablering og drift af et optisk sorteringsanlæg til I/S Reno-Nord.

De nye oplysninger fra Energistyrelsen skaber fornyet usikkerhed og ændrer tidsplanen, da lovgivningen udskydes.

Det kan derfor være nødvendigt at vurdere, om strategien med etablering af et optisk sorteringsanlæg bør genovervejes/revurderes. Der er skitseret fire muligheder:

1. Beslutningen, om at I/S Reno-Nord ejer, etablerer og driver et kommende farvesepareringsanlæg, og dermed at I/S Reno-Nord igangsætter udbuds- og projekteringsprocessen som planlagt, fastholdes.
2. Vi anerkender, at vi ikke kan komme i mål med kommunalt ejerskab, som ønsket, og dermed iværksættes udbud med det formål, at anlægget etableres, ejes og driftes af en privat aktør.
3. Aalborg Kommune vælger selv at løse opgaven.
4. Vi stopper op nu, og afventer at lovgivningen er klar.

Miljø- og Energiforvaltningen anbefaler, at det vælges at arbejde videre med alternativ 2, hvor I/S Reno-Nord laver et udbud af farvesepareringsanlægget med det formål, at anlægget ejes, etableres og driftes af en privat aktør på I/S Reno-Nords areal ved Energianlægget. Hermed efterleves Energistyrelsens tolkning af Klimaaftalen. Opgaven vil kunne igangsættes snarest, og der vil ikke være yderligere forsinkelse på grund af usikkerhed om tolkning af Klimaaftalen og ny lovgivning.

Bilag:

Bilag 1: Mail fra Energistyrelsen 6. juli 2021

Bilag 2: Opgaveoverførselsaftale optisk sortering

Bilag 3: Bilag 3.2.10 vedtægter RN - optisk sortering